

بسم الله الرحمن الرحيم

توسعه اجتماعی

(سیاست‌ها و عملکرد دولت در استان گلستان)

دکتر خسرو موزعی

عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد آزادشهر

نشر پیک ویحان

سرشناسه : مزرعی، خسرو، ۱۳۴۵ -
عنوان و نام پدیدآور : توسعه اجتماعی (سیاست‌ها و عملکرد دولت در استان گلستان) / خسرو مزرعی.
مشخصات نشر : گرگان: بیک ریچان، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری : ۳۴۸ ص.
شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۹۹۸۳-۱-۶۹-۶۹
وضعیت فهرست نویسی : فیبا
موضوع : سازمان‌های دولتی -- ایران -- گلستان.
موضوع : رشد اجتماعی -- ایران -- گلستان.
موضوع : گلستان -- اوضاع اجتماعی -- آمار
رده‌بندی کنگره : JS۷۴۷۵/۴م۸۹ ۱۳۸۹
رده‌بندی دیویی : ۳۵۲/۰۵۵۳۱
شماره کتابشناسی ملی : ۸۱۳۶۷۰۲

توسعه اجتماعی

(سیاست‌ها و عملکرد دولت در استان گلستان)

نویسنده : دکتر خسرو مزرعی

انتشارات بیک ریچان گرگان / چاپ اول / سال ۱۳۸۹ / ۵۰۰ نسخه

۳۴۸ صفحه / قطع وزیری

چاپ: غنچه گرگان

شابک : 978-964-9983-69-1

قیمت : ۷۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده
۱۵	فصل اول: توسعه اجتماعی: نظریه ها و دیدگاه ها
۱۶	مقدمه
۱۹	۱-۱ زمینه ها و مراحل ظهور رویکردها و نظریات توسعه اجتماعی
۱۹	الف) اهمیت مسأله توسعه و دیدگاه های پیرامون آن
۲۶	ب) گسترش و توسعه اقتصادی
۲۷	ج) ظهور نظریات در باب توسعه اجتماعی
۳۶	۱-۲ بهبود کیفیت زندگی و ضرورت همراهی توسعه اجتماعی و توسعه ملی
۳۹	۱-۳ نقش و کارکردهای سرمایه اجتماعی در تحقق توسعه اجتماعی
۴۴	۱-۴ مفهوم شهروندی و سیاست گذاری عمومی، زیر بنا و راهکار توسعه اجتماعی
۴۶	۱-۵ مدل نظری توسعه اجتماعی
	فصل دوم: استان گلستان: بررسی موقعیت و وضعیت اقوام و مذاهب
۵۲	مقدمه
۵۶	۲-۱ اصالت تاریخی ایران و اقوام ایرانی
۶۱	۲-۲ استان گلستان، از دیروز تا امروز
۶۳	۲-۳ دلایل تأسیس استان گلستان
۶۵	۲-۴ مقایسه جمعیت و نرخ رشد سالانه آن در کشور و استان گلستان
۶۷	۲-۵ تراکم نسبی جمعیت شهرستان های استان گلستان
۶۸	۲-۶ مقایسه شهرستان ها بر اساس وسعت
۶۸	۲-۷ بعد مسافت شهرستان ها از مرکز استان
۶۹	۲-۸ توزیع و پراکندگی روستاها و آبادی ها
۶۹	۲-۹ آمار جمعیتی، پراکندگی جغرافیایی و موقعیت اجتماعی اقوام استان گلستان
۸۱	ضمایم

فصل سوم: سیاست ها و عملکرد دولت در زمینه توسعه اجتماعی استان
گلستان (با توجه به جمعیت ترکمن و سیستانی)

۸۴	مقدمه
۸۴	۱-۳ گذری اجمالی به برنامه های اول، دوم و سوم توسعه
۹۱	۲-۳ پروژه های حوزه اجتماعی در استان گلستان طی سال های ۸۴-۱۳۷۶
۹۳	۳-۳ حوزه آموزش عمومی و عالی
۹۳	۱-۳-۳ آموزش و پرورش
۹۸	۱-۱-۳-۳ جمعیت با سواد ۶ ساله و بیشتر
۱۰۱	۲-۱-۳-۳ تحصیلات کارمندان آموزش و پرورش
۱۱۰	۳-۱-۳-۳ سهم کارمندان زن
۱۱۴	۴-۱-۳-۳ تراکم دانش آموز در کلاس دولتی
۱۱۷	۵-۱-۳-۳ درصد قبولی دانش آموزان
۱۲۲	۶-۱-۳-۳ سهم دانش آموزان دختر
۱۲۴	۷-۱-۳-۳ مدارس شبانه روزی
۱۳۰	۲-۳-۳ آموزش فنی و حرفه ای
۱۳۱	۱-۲-۳-۳ عملکرد آموزشی فنی و حرفه ای
۱۳۴	۳-۳-۳ آموزش عالی
۱۳۴	۱-۳-۳-۳ روند رشد و توسعه آموزش عالی
۱۴۱	۴-۳ حوزه فرهنگ و هنر و تربیت بدنی
۱۴۲	۱-۴-۳ فرهنگ و هنر
۱۴۶	۱-۱-۴-۳ سالن های نمایش و مجتمع های فرهنگی هنری
۱۵۲	۲-۱-۴-۳ چاپخانه های خصوصی
۱۵۵	۳-۱-۴-۳ مطبوعات محلی
۱۵۶	۴-۱-۴-۳ کتابخانه های عمومی
۱۶۵	۵-۱-۴-۳ کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان
۱۶۷	۶-۱-۴-۳ میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

۱۷۹	۳-۴-۲ تربیت بدنی
۱۸۷	۳-۵ حوزه تأمین اجتماعی و بهداشت و درمان
۱۸۹	۳-۵-۱ تأمین اجتماعی
۲۰۳	۳-۵-۲ بهزیستی
۲۱۲	۳-۵-۳ بهداشت و درمان
۲۲۰	۳-۵-۴ کمیته امداد امام خمینی
	فصل چهارم: تأثیر سیاست ها و عملکرد دولت بر توسعه اجتماعی
	استان گلستان (میزان بهره مندی ترکمن ها و سیستانی ها)
۲۵۴	مقدمه
۲۵۴	۴-۱ توسعه اجتماعی فراگیر، گامی به سوی انسجام اجتماعی
۲۵۸	۴-۲ عام گرایی، همگرایی و همزیستی اجتماعی
۲۶۱	۴-۳ از مشارکت سیاسی حداکثری تا توسعه عدالت محور
۲۶۷	۴-۴ توسعه اجتماعی و بهره مندی اقوام استان در نگاه صاحب نظران
۲۶۹	۴-۴-۱ از همگرایی اقوام و مذاهب تا همگرایی با حکومت
۲۷۵	۴-۴-۲ آموزش و پرورش و آموزش عالی
۲۷۸	۴-۴-۳ مطبوعات و فرهنگ و هنر
۲۸۰	۴-۴-۴ بهداشت و درمان
۲۸۱	۴-۴-۵ تربیت بدنی
۲۸۱	۴-۴-۶ میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
۲۸۲	۴-۴-۷ چرخه گردش نخبگان
۲۸۶	۴-۴-۸ استراتژی توسعه مناطق کمتر توسعه یافته
	۴-۵ تأثیر عملکرد دولت بر بهبود شاخص های توسعه اجتماعی استان
۲۸۸	(با توجه به جمعیت ترکمن و سیستانی)
۲۸۸	۴-۵-۱ پروژه ها
۲۸۹	۴-۵-۲ حوزه آموزش عمومی و عالی
۲۹۴	۴-۵-۳ حوزه فرهنگ و هنر و تربیت بدنی
۲۹۸	۴-۵-۴ حوزه تأمین اجتماعی و بهداشت و درمان

فصل پنجم: قابلیت ها، مشکلات و راهکارهای توسعه اجتماعی

۳۰۳	استان گلستان (به تفکیک مناطق ترکمن، محلی و سیستانی)
۳۰۴	مقدمه
۳۰۴	۱-۵ آسیب شناسی برنامه های توسعه
۳۰۷	۲-۵ توزیع عادلانه منابع، فرصت ها و درآمدها
۳۰۸	۳-۵ سیاست گذاری و برنامه ریزی ملی و منطقه ای
۳۱۱	۴-۵ سرمایه اجتماعی، سیاست شناسایی و توسعه
۳۱۴	۵-۵ توسعه و ضعف ثبات مدیریت
۳۱۵	۶-۵ وضعیت استان در مسیر توسعه اجتماعی
۳۱۶	۱-۶-۵ مناطق عمده ترکمن نشین
۳۲۱	۲-۶-۵ مناطق عمده محلی و سیستانی نشین
۳۲۷	جمع بندی و نتیجه گیری
۳۳۹	کتابشناسی

فهرست جداول، نمودارها و نقشه ها

صفحه	الف) جداول
۳۵	(جدول ۱-۱) ویژگی های بارز توسعه اجتماعی
۳۸	(جدول ۲-۱) مؤلفه های سلبی و ایجابی توسعه اجتماعی
۵۴	(جدول ۱-۲) گستره جغرافیایی و میزان جمعیت اقوام در ایران
۸۱	(جدول ۲-۲) مقایسه تعداد شهرستان، شهر، بخش، دهستان و آبادی های مسکونی استان گلستان
۸۱	(جدول ۲-۳) روند افزایش شهرستان های استان گلستان طی سال های ۸۴-۱۳۵۸
۶۵	(جدول ۴-۲) مقایسه جمعیت و متوسط رشد سالانه استان گلستان و کشور
۶۶	(جدول ۵-۲) جمعیت شهری و روستایی استان گلستان طی سال های ۸۵-۱۳۳۵
۸۲	(جدول ۶-۲) جمعیت استان گلستان در سال ۱۳۷۵ و ۱۳۸۴ به تفکیک شهرستان
۶۷	(جدول ۷-۲) تراکم نسبی جمعیت شهرستان های استان گلستان در سال ۱۳۷۵ و ۱۳۸۴
۶۸	(جدول ۸-۲) میزان وسعت شهرستان های استان گلستان
۶۸	(جدول ۹-۲) فاصله شهرستان های استان گلستان با مرکز استان
۶۹	(جدول ۱۰-۲) مقایسه شهرستان های استان گلستان براساس تعداد آبادی در سال ۱۳۸۴
۷۰	(جدول ۱۱-۲) آمار جمعیت اقوام عمده استان گلستان در سال ۱۳۸۰ و ۱۳۸۶
۷۱	(جدول ۱۲-۲) پراکندگی جغرافیایی جمعیت اقوام عمده استان گلستان در سال ۱۳۸۶
۸۶	(جدول ۱-۳) مصوبات مجلس شورای اسلامی دوره چهارم براساس موضوع
۲۲۹	(جدول ۲-۳) روند نسبت جمعیت شهرنشین به روستا نشین کشور طی سال های ۷۵-۱۳۴۵
۲۲۹	(جدول ۳-۳) روند رشد آموزش عالی کشور طی سال های ۷۶-۱۳۵۶
۹۰	(جدول ۴-۳) وضعیت مناطق محروم کشور در ابتدا و انتهای برنامه اول توسعه

- (جدول ۳-۵) وضعیت روستاهای محروم کشور در ابتدا و انتهای برنامه دوم توسعه ۹۰
- (جدول ۳-۶) وضعیت روستاهای محروم کشور در ابتدا و انتهای برنامه سوم توسعه ۹۱
- (جدول ۳-۷) پروژه‌های فرهنگی - هنری استان گلستان طی سال های ۸۴-۱۳۷۶ ۲۳۰
- (جدول ۳-۸) پروژه‌های توسعه شبکه آب آشامیدنی استان گلستان طی سال های ۸۴-۱۳۷۶ ۲۳۰
- (جدول ۳-۹) پروژه‌های بهداشتی و درمانی استان گلستان طی سال های ۸۴-۱۳۷۶ ۲۳۱
- (جدول ۳-۱۰) جمعیت و با سوادان ۶ ساله و بیشتر شهرستان‌های استان گلستان در سال ۱۳۷۵ ۹۸
- (جدول ۳-۱۱) جمعیت و با سوادان ۶ ساله و بیشتر شهرستان های استان گلستان در سال ۱۳۸۵ ۹۹
- (جدول ۳-۱۲) آمار پرسنل رسمی و پیمانی آمادگی و ابتدایی آموزش ۲۳۱ و پرورش استان گلستان در سال ۱۳۷۹ و ۱۳۸۴
- (جدول ۳-۱۳) آمار پرسنل رسمی و پیمانی راهنمایی آموزش و پرورش استان گلستان در سال ۱۳۷۹ و ۱۳۸۴ ۲۳۲
- (جدول ۳-۱۴) آمار پرسنل رسمی و پیمانی متوسطه و پیش‌دانشگاهی آموزش و پرورش استان گلستان در سال ۱۳۷۹ و ۱۳۸۴ ۲۳۴
- (جدول ۳-۱۵) میزان پرسنل زن آموزش و پرورش استان گلستان در سال ۱۳۷۹ و ۱۳۸۴ ۲۳۶
- (جدول ۳-۱۶) تراکم دانش آموز در کلاس دایر دولتی ۲۳۷
- (جدول ۳-۱۷) درصد قبولی دانش‌آموزان دوره ابتدایی استان گلستان در سال ۱۳۷۷ و ۱۳۸۴ ۲۳۸
- (جدول ۳-۱۸) درصد قبولی دانش‌آموزان دوره راهنمایی استان گلستان در سال ۱۳۷۷ و ۱۳۸۴ ۲۳۸
- (جدول ۳-۱۹) درصد قبولی دانش‌آموز پسر و دختر در دوره راهنمایی استان گلستان در سال ۱۳۷۷ و ۱۳۸۴ ۲۳۹

- (جدول ۴۳-۲۰) میزان تغییر درصد قبولی دانش‌آموزان دوره راهنمایی استان ۱۳۱ طی سال‌های ۸۴-۱۳۷۷
- (جدول ۲۱-۳) سهم دانش‌آموزان دختر شهرستان‌های استان گلستان ۲۳۹ در سال ۱۳۷۷ و ۱۳۸۴
- (جدول ۲۲-۳) میانگین دانش‌آموزان دختر شهرستان‌های استان گلستان طی ۲۴۰ سال‌های ۸۴-۱۳۷۷
- (جدول ۲۳-۳) سهم دانش‌آموزان شبانه‌روزی از کل دانش‌آموزان طی سال ۱۲۶ های ۸۴-۱۳۷۷
- (جدول ۲۴-۳) وضعیت دانش‌آموزان شبانه‌روزی استان گلستان در سال ۱۳۷۷ و ۱۳۸۴ ۱۲۷
- (جدول ۲۵-۳) دانش‌آموزان مدارس شبانه‌روزی دوره راهنمایی، متوسطه ۱۲۸ و پیش‌دانشگاهی شهرستان‌ها
- (جدول ۲۶-۳) روند سالانه جمعیت کارآموزانی و حرفه‌ای استان و سهم زنان ۱۳۱
- (جدول ۲۷-۳) آموزش دولتی سازمان فنی و حرفه‌ای استان گلستان طی ۱۳۲ سال‌های ۸۴-۱۳۷۸
- (جدول ۲۸-۳) وضعیت آموزش عالی استان گلستان در سال تحصیلی ۷۷-۱۳۵ ۱۳۵
- ۱۳۷۶ و ۸۴-۱۳۸۳
- (جدول ۲۹-۳) پراکندگی جغرافیایی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی در استان گلستان ۱۳۷
- (جدول ۳۰-۳) وضعیت آموزش عالی استان گلستان در سال ۸۴-۱۳۸۳ ۱۳۹
- در مقایسه با سال ۷۷-۱۳۷۶
- (جدول ۳۱-۳) وضعیت سینماهای استان گلستان به تفکیک شهرستان ۱۴۶
- (جدول ۳۲-۳) قدمت سینماهای موجود استان گلستان تا سال ۱۳۸۴ ۱۴۷
- (جدول ۳۳-۳) وضعیت سینماهای استان گلستان از نظر فعالیت در سال ۱۳۸۴ ۱۴۸
- (جدول ۳۴-۳) روند کاهش تعداد تماشاگران سینماهای استان گلستان ۲۴۱

- (جدول ۳-۳۴) امکان فرهنگی هنری اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان
گلستان در سال ۱۳۸۴ ۱۵۰
- (جدول ۳-۳۶) تعداد چاپخانه‌های خصوصی استان گلستان در سال ۱۳۷۶ و ۱۳۸۴ ۱۵۲
- (جدول ۳-۳۷) وضعیت مطبوعات استان گلستان به تفکیک قومی طی
سال‌های ۸۴-۱۳۷۷ ۱۵۵
- (جدول ۳-۳۸) میزان مطبوعات استان گلستان به تفکیک قومیت طی
سال‌های ۸۴-۱۳۷۷ ۱۵۶
- (جدول ۳-۳۹) روند رشد کتابخانه‌های عمومی کشور طی سال‌های ۸۶-۱۳۵۷ ۱۵۸
- (جدول ۳-۴۰) میزان پرسنل کتابخانه‌های عمومی استان گلستان به تفکیک
قومی در سال ۱۳۸۴ ۱۶۰
- (جدول ۳-۴۱) پرسنل قومی کتابخانه‌های استان گلستان در سال ۱۳۸۴ ۱۶۰
- (جدول ۳-۴۲) میزان کتابخانه‌های عمومی مناطق ترکمن نشین ۱۶۱
- (جدول ۳-۴۳) وضعیت کتابخانه‌های عمومی استان گلستان ۲۴۱
- (جدول ۳-۴۴) سهم کتاب شهرستان‌های استان در سال ۱۳۷۶ و ۱۳۸۴ ۲۴۲
- (جدول ۳-۴۵) اعضاء کتابخانه‌های شهرستان‌های استان در سال ۱۳۷۶ و ۱۳۸۴ ۲۴۲
- (جدول ۳-۴۶) تعداد مراجعین به کتابخانه‌های شهرستان‌های استان در سال
۱۳۷۶ و ۱۳۸۴ ۲۴۲
- (جدول ۳-۴۷) روند رشد کمی کتابخانه‌های استان گلستان به تفکیک
شهرستان و سال تأسیس ۲۴۳
- (جدول ۳-۴۸) نیروهای تمام وقت کانون‌های پرورش فکری کودکان و
نوجوانان استان گلستان ۱۶۶
- (جدول ۳-۴۹) مربیان صنایع دستی استان گلستان به تفکیک قومی در سال ۱۳۷۷ و ۱۳۸۴ ۱۶۸
- (جدول ۳-۵۰) کارگاه‌های تحت پوشش مدیریت صنایع دستی استان گلستان ۲۴۳
- (جدول ۳-۵۱) رتبه‌بندی شهرستان‌های استان گلستان براساس کارگاه‌های

- صنایع دستی ۲۴۴
- (جدول ۳-۵۲) رتبه شهرستان‌های استان گلستان بر اساس رشته کارگاه‌های ۲۴۴
- صنایع دستی
- (جدول ۳-۵۳) هنرمندان و صنعتگران شناسایی شده در استان گلستان ۲۴۵
- (جدول ۳-۵۴) تسهیلات بانک کشاورزی به زنان هنرمند سرپرست خانوار ۲۴۵
- (جدول ۳-۵۵) تسهیلات بانک کشاورزی در طرح حضرت زینب ۲۴۵
- (جدول ۳-۵۶) تعداد مراکز آموزشی صنایع دستی استان گلستان ۲۴۶
- (جدول ۳-۵۷) حضور هنرمندان صنایع دستی استان در نمایشگاه‌ها ۲۴۶
- (جدول ۳-۵۸) شرکت‌های تولیدی فعال صنایع دستی استان گلستان ۲۴۶
- (جدول ۳-۵۹) درحد قومی شرکت‌های تولیدی فعال صنایع دستی استان گلستان ۱۷۲
- (جدول ۳-۶۰) فروشگاه‌های صنایع دستی استان گلستان به تفکیک قومی و شهرستان ۱۷۲
- (جدول ۳-۶۱) میزان صاحبان صنایع دستی استان گلستان براساس قومیت ۱۷۳
- (جدول ۳-۶۲) شرکت‌های تعاونی صنایع دستی استان گلستان براساس ۱۷۳
- مدیریت قومی
- (جدول ۳-۶۳) اماکن قدیمی و تاریخی ثبت شده استان گلستان به تفکیک ۱۷۵
- شهرستان و قدمت
- (جدول ۳-۶۴) وضعیت هتل‌های استان گلستان به تفکیک شهرستان تا سال ۱۳۸۴ ۲۴۷
- (جدول ۳-۶۵) مشخصات مهمانپذیرهای استان گلستان به تفکیک شهرستان ۲۴۷
- تا سال ۱۳۸۴
- (جدول ۳-۶۶) شرکت کنندگان در مسابقات ورزشی استان گلستان در سال ۲۴۷
- ۱۳۷۶ و ۱۳۸۴
- (جدول ۳-۶۷) اماکن ورزشی سرپوشیده ایجاد شده استان گلستان (شهر و روستا) ۲۴۸
- (جدول ۳-۶۸) اماکن ورزشی روباز ایجاد شده استان گلستان (شهر و روستا) ۲۴۸
- (جدول ۳-۶۹) اماکن ورزشی استان گلستان که اجرای آن قبل از سال ۱۳۸۴ ۲۴۹

غاز در سال ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶ بهره‌برداری شده است

(جدول ۳-۷۰) وضعیت فعالیت جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در استان گلستان ۲۴۹

(جدول ۳-۷۱) وضعیت اشتغال نیروی انسانی شهرستان‌های استان گلستان ۲۴۹

در سال ۱۳۷۵ و ۱۳۸۴

(جدول ۳-۷۲) وضعیت فعالیت جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر استان گلستان ۱۹۲

در سال ۱۳۷۵

(جدول ۳-۷۳) نیروی انسانی استان گلستان و کشور در سال ۱۳۷۵ و ۱۳۸۴ ۱۹۵

(۱۰ ساله و بیشتر)

(جدول ۳-۷۴) اشتغال استان گلستان و کشور برحسب گروه‌های عمده ۱۹۷

فعالیت (۱۰ ساله و بیشتر)

(جدول ۳-۷۵) آمار بیمه شدگان اصلی سازمان تأمین اجتماعی استان گلستان ۲۵۰

در سال ۱۳۷۷ و ۱۳۸۴

(جدول ۳-۷۶) آمار مستمری بگیران سازمان تأمین اجتماعی استان گلستان ۲۵۰

در سال ۱۳۷۷ و ۱۳۸۴

(جدول ۳-۷۷) توزیع مراکز درمانی سازمان تأمین اجتماعی استان گلستان ۱۹۷

(جدول ۳-۷۸) عملکرد بهزیستی استان در سال‌های ۱۳۷۱ و ۱۳۸۴ ۲۵۱

(جدول ۳-۷۹) مراکز بهداشتی و درمانی استان گلستان ۲۱۴

(جدول ۳-۸۰) خانه‌های بهداشت روستایی استان گلستان ۲۱۶

(جدول ۳-۸۱) خانوارهای برخوردار از آب آشامیدنی سالم در استان گلستان ۲۱۷

(جدول ۳-۸۲) مددجویان عام (نفرات دائمی) کمیته امداد استان گلستان ۲۲۲

طی سال‌های ۸۴-۱۳۷۶

(جدول ۳-۸۳) آمار دانش‌آموزان، دانشجویان و طلاب تحت پوشش کمیته ۲۵۲

امداد استان گلستان طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۷۶

(جدول ۳-۸۴) بیمه شدگان کمیته امداد امام خمینی استان گلستان طی

- سال‌های ۸۴-۱۳۷۶ ۲۲۴
- (جدول ۳-۸۵) طرح شهید رجایی کمیته امداد امام خمینی استان گلستان طی ۲۲۵
- سال‌های ۸۴-۱۳۷۶
- (جدول ۴-۱) از عوامل مؤثر بر شاخص توسعه انسانی پس از انقلاب اسلامی ۲۵۷
- (جدول ۴-۲) میانگین شاخص عام‌گرایی نزد اقوام هشتگانه کشور ۲۵۹
- (جدول ۴-۳) انتخابات دومین دوره شوراهای اسلامی کشور به تفکیک استانی ۲۶۱
- (جدول ۴-۴) میزان نمایندگانی قومی و مذهبی استان گلستان در مجلس شورای اسلامی ۲۶۲
- (جدول ۴-۵) اعضای اصلی قومی و مذهبی شوراهای اسلامی استان گلستان ۲۶۳
- (جدول ۴-۶) میزان ارزیابی منفی (نا عادلانه) اقوام از توزیع امکانات در مناطق قومی ۲۶۵
- (جدول ۴-۷) وضعیت اقوام در مدیریت استان گلستان ۲۸۴
- ب) نمودارها
- (نمودار ۱-۱) ارتباط سیستمی حوزه‌های توسعه ۲۲
- (نمودار ۲-۱) ارتباط بین مفهوم توسعه اجتماعی و معیارهای سنجش آن ۳۱
- (نمودار ۳-۱) هماهنگی سازمانی راهبردی حوزه سیاست‌گذاری و اجرا ۴۷
- در روند توسعه اجتماعی
- (نمودار ۴-۱) تعامل راهبردی اقوام، مجریان و شاخص‌های توسعه ۴۸
- (نمودار ۵-۱) لوازم و ضرورت‌های بنیادین تحقق توسعه اجتماعی ۴۹
- (نمودار ۱-۳) رابطه سیستمی حوزه‌های توسعه ۸۸
- (نمودار ۲-۳) محوریت خودآگاهی در مسیر آموزشی و توسعه ۹۶
- ج) نقشه‌ها
- (نقشه ۲-۱) وضعیت تمرکز گروه‌های زبانی در ایران ۵۵
- (نقشه ۲-۲) پراکندگی جغرافیایی اقوام استان گلستان ۷۲

تقدیم به :

- گذشتگانی که در پی بهروزی ما کوشیدند.
- اهالی امروز که در اندیشه سعادت نسل های فردایند.
- آیندگان که به قدرهمت وحمیت خویش به رهایی بشریت ازمحرومیت وعقب ماندگی می پردازند.
- آنان که قدرت را نه طعمه بلکه فرصتی در خدمت به آدمیان بسته اند.
- به تمام آزادگان جهان که به نجات انسان و رهایی بشر از ستم می اندیشند.
- محرومانی که به انتظار عدالت نشسته اند.
- مبارزانی که در راه تحقق آن برخاسته اند.
- آنان که جان خویش را در این راه باخته اند.
- وبه آنان که با صبر و تحمل، مهربانانه ترین همراهی ها را در راه طی مراحل ومدارج علمی و کسب دانشی افزون تر هدیه ام کردند:
- همسرفداکارم، سرکار خانم تجری و فرزندان عزیزم، مصطفی، منیا و مرتضی.

خروج از شرایط موجود و تلاش برای دستیابی به وضعیت مطلوب، همواره محور اندیشه و اقدامات آگاهانه افراد، جوامع و حکومت ها بوده است اما باید اذعان داشت که تنها حکومت و جامعه ای توانسته و می تواند به نتایج موفقیت آمیزی در این راستا برسد که دارای تفکر برنامه ای، انسجام سازمانی، اقدامات سیستمی، مدیران علمی و تخصصی و تجربی، سطح بالای فرهنگ عمومی، نگرش شهروندی، همگرایی ملی و توجه به توسعه فراگیر و متوازن باشد. بر این مبنای نوشتار حاضر به بررسی سیاست ها و عملکرد دولت در زمینه توسعه اجتماعی استان گلستان طی سال های ۱۳۸۴-۱۳۷۶ با تأکید بر قومیت ترکمن و سیستانی می پردازد تا مشخص شود که این سیاست ها چه تأثیری بر بهبود شاخص های این حوزه مهم از توسعه و بهره مندی هریک از این گروه های جمعیتی داشته است. به نظر می رسد حاصل اقدامات بعمل آمده متناسب با عمق و گستردگی محرومیت و عقب ماندگی استان به طور عام و مناطق ترکمن و سیستانی نشین به طور خاص نبوده است و توجه چندانی به مولفه هایی مانند سیاست گذاری عمومی، سرمایه اجتماعی و حقوق شهروندی نشده است برای بررسی چنین موضوعی از روش تلفیقی (مطالعه کتابخانه ای، مصاحبه با برخی از کارشناسان و مشاهده عینی بوسیله نویسنده) و تجزیه و تحلیل علی و معلولی استفاده شده و الگوی سیستمی و کارکردگرایی که به نوعی متناسب با اقتضات استان، بومی شده و مدل نظری جدیدی را به وجود آورده مورد استفاده قرار گرفته است.

نتیجه کلی بدست آمده این است که سیاست های دولت در راستای توسعه اجتماعی استان گلستان بادر نظر گرفتن تنوع جمعیت محلی، ترکمن و سیستانی، موجب بهبود وضعیت برخی از شاخص ها مانند آموزش و پرورش،

بهداشت و درمان، افزایش میزان باسوادان و گسترش زیرساخت ها و امکانات بهداشتی و درمانی در مناطق ترکمن نشین گردیده است اما همچنان، کل استان بخصوص جمعیت ترکمن و سیستانی در محرومیت و توسعه نیافتگی بسر می برند. در خصوص شاخص های اشتغال، تأمین اجتماعی، توسعه مراکز فرهنگی و هنری، زمینه های ورزشی، آموزش عالی، بهره برداری درآمدزا و اشتغال آفرین از امکانات بالقوه طبیعی مثل دریا و سواحل وسیع آن و... یا اقدامی بعمل نیامده یا سیاست ها و برنامه های اجرا شده چندان کارشناسانه و راهگشا نبوده است و تا رسیدن به سطح قابل قبولی از توسعه یافتگی فاصله زیادی وجود دارد.

همراهی و ارتباط معنادار و تأثیر گذار قابل توجهی بین افراد، گروه ها، سازمان ها و شاخص های توسعه مورد نظری چشم نمی خورد لذا با پشت سر گذاشتن سه دهه از عمر نظام سیاسی، این استان همچنان از عقب ماندگی و توسعه نیافتگی رنج می برد و بخلاف رشد کمی، توسعه کیفی چندان حاصل نشده است تا آنجا که در برنامه چهارم و پنجم توسعه کشور، در زمره مناطق کمتر توسعه یافته و محروم معرفی شده است.

در بیان علل و عوامل این نا کارآمدی می توان از ضعف در سیاست گذاری عمومی و منطقه ای، فقدان مدیران توانمند علمی و تجربی به قدر کافی، از هم گسیختگی سازمانی و ارتباطی مراکز و دستگاه های متولی و مجری سیاست ها، عدم قوت فرهنگ عمومی نسبت به درک و فهم ضرورت توسعه همه جانبه، متوازن و فراگیر، ناتوانی دانشگاه ها و مراکز علمی در راهبری علمی و تخصصی فرایند توسعه جامعه و کشور، بروز زمینه های بحران هویت در بخش هایی از نسل جدید، بیعدالتی خواسته یا ناخواسته در توزیع منابع قدرت سیاسی و اقتصادی متناسب با نیازمندی های استان و مناطق محروم، سیاست زدگی بیش از اندازه جامعه متأثر از نزاع های گروه ها و جناح های سیاسی و نادیده گرفتن منافع ملی و... نام برد.